ÇOCUK VE GELİŞİM DERGİSİ (ÇG-D)/Journal of Child and Development (J-CAD)
Araştırma / Original Article
2026 Özel Sayı
DOI:10.36731/cg.1839794

Dijital Okuryazarlık Yolculuğu: Ebeveynler ve Çocuklar Elele

Digital Literacy Journey: Parents and Children Hand in Hand

Eda Sezerer ALBAYRAK [1]

[1] KTO Karatay Üniversitesi, 054341q84, İktasadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İletişim ve Tasarımı Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

ÖZET

Amaç: Dijital çağda ebeveynlerin ve çocukların dijital okuryazarlık süreçlerindeki rollerini, sorumluluklarını ve karşılaştıkları zorlukları incelenmesidir. Araştırmanın temel hedefi, dijital okuryazarlığın yalnızca teknik becerilerle sınırlı olmadığını; aynı zamanda eleştirel düşünme, etik farkındalık, dijital vatandaşlık ve çevrimiçi güvenlik gibi çok boyutlu bileşenleri kapsayan bir yaşam becerisi olduğunu ortaya koymaktır. Ayrıca çalışma, ebeveynlerin dijital farkındalık düzeyinin çocukların dijital dünyadaki güvenli, üretken ve bilinçli katılımı üzerindeki etkisini açıklamayı hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırma, nitel bir yaklaşım benimseyen literatür taraması (kavramsal analiz) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. 2008–2025 yılları arasında yayımlanmış ulusal ve uluslararası akademik makaleler, raporlar ve kitaplar incelenmiştir. Kaynak seçimi, "dijital okuryazarlık, dijital ebeveynlik, çevrimiçi güvenlik, dijital bölünme, medya okuryazarlığı" anahtar kelimeleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler dijital okuryazarlığın ebeveyn ve çocuk perspektifinden nasıl ele alındığı, temel kavram ve bulgular üzerinden sınıflandırılmıştır.

Bulgular: Dijital beceriler yalnızca teknik bilgi değil, eleştirel düşünme, etik farkındalık ve güvenli dijital davranış yetkinliklerini de içermektedir. Ebeveyn katılımı, çocukların çevrimiçi güvenliği, medya okuryazarlığı ve akademik başarısı üzerinde doğrudan belirleyici bir faktördür. Van Dijk'ın Dijital Bölünme Teorisi çerçevesinde, sosyoekonomik eşitsizliklerin dijital erişim, beceri ve kullanım farklılıklarını artırdığı; ancak ebeveyn farkındalığı ve eğitim politikalarının bu eşitsizlikleri azaltabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Yapay zekâ, artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçeklik (VR) gibi yeni teknolojilerin öğrenme süreçlerine entegrasyonu, dijital okuryazarlığın geleceğini şekillendiren önemli bir eğilim olarak öne çıkmaktadır.

Sonuçlar: Araştırma, dijital okuryazarlığın geliştirilmesinin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda kolektif bir toplumsal sorumluluk olduğunu vurgulamaktadır. Ebeveynler, dijital dünyada çocukları için aktif arabulucu ve rehber rolü üstlenmeli; çocuklar ise erken yaşta dijital becerilerle güçlendirilmelidir. Eğitim kurumları, politika yapıcılar ve toplum, dijital eşitsizlikleri azaltmak ve bilinçli dijital vatandaşlık kültürünü yaygınlaştırmak için iş birliği içinde çalışmalıdır.

Anahtar kelimeler*:* Dijital Okuryazarlık, Dijital Ebeveynlik, Çevrimiçi Güvenlik, Dijital Bölünme, Çocuk Gelişimi, Medya okuryazarlığı

ABSTRACT

***Aim*:** To examine the roles, responsibilities, and challenges faced by parents and children in the digital literacy process in the digital age. The main objective of the research is to reveal that digital literacy is not limited to technical skills; it is a life skill that encompasses multidimensional components such as critical thinking, ethical awareness, digital citizenship, and online safety. Furthermore, the study aims to explain the impact of parents' level of digital awareness on children's safe, productive, and conscious participation in the digital world.

Methods: The research was conducted using a literature review (conceptual analysis) method that adopted a qualitative approach. National and international academic articles, reports, and books published between 2008 and 2025 were examined. Sources were selected using the keywords "digital literacy, digital parenting, online safety, digital divide, media literacy." The data obtained were classified based on fundamental concepts and findings regarding how digital literacy is approached from the perspectives of parents and children.

Findings: Digital skills encompass not only technical knowledge but also critical thinking, ethical awareness, and safe digital behavior competencies. Parental involvement is a direct determining factor in children's online safety, media literacy, and academic success. Within the framework of Van Dijk's Digital Divide Theory, it was concluded that socioeconomic inequalities increase differences in digital access, skills, and usage; however, parental awareness and educational policies can reduce these inequalities. The integration of new technologies such as artificial intelligence, augmented reality (AR), and virtual reality (VR) into learning processes is emerging as an important trend shaping the future of digital literacy.

Results*:* Digital skills encompass not only technical knowledge but also competencies in critical thinking, ethical awareness, and safe digital behavior. Parental involvement is a direct determining factor in children's online safety, media literacy, and academic success. Within the framework of Van Dijk's Digital Divide Theory, it was concluded that socioeconomic inequalities increase differences in digital access, skills, and usage; however, parental awareness and educational policies can reduce these inequalities. The integration of new technologies such as artificial intelligence, augmented reality (AR), and virtual reality (VR) into learning processes is emerging as an important trend shaping the future of digital literacy.

Conclusion: The research emphasizes that developing digital literacy is not only an individual but also a collective social responsibility. Parents should take on an active role as mediators and guides for their children in the digital world; children, meanwhile, should be empowered with digital skills from an early age. Educational institutions, policymakers, and society should work together to reduce digital inequalities and promote a culture of conscious digital citizenship.

Keywords*:* Digital literacy, Digital parenting, Online safety, Digital divide, Child development, Media Literacy

Giriş

Sosyal medya ve tüm dünyada devam eden küreselleşme süreci göz önüne alındığında, dijital yetkinlik günümüz toplumunda ve yaşam tarzında gerekli olan bir unsurdur. Dijital çağ, geleneksel yargı sınırlarını ortadan kaldırarak, çocuklar için güvenli bir dijital ekosistem oluşturmak için teknoloji platformları, hükümetler, veliler ve çocukların kendilerinin iş birliği içinde çalışması gerektiğini

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Eda SEZERER ALBAYRAK, KTO Karatay Üniversitesi, 054341q84, İletişim ve Tasarımı Anabilim Dalı, Konya,
E-posta: eda.albayrak@karatay.edu.tr
Geliş tarihi / Received: 10.12.2025, Kabul tarihi / Accepted: 26.12.2025

açıkça ortaya koymuştur. Dijital ortamların sürekli genişlediği ve geliştiği bir çağda, çocuklarımız sınırsız sanal sınırların vatandaşları haline gelmektedir. İnovasyon, gizlilik, bağlantı ve sömürü gibi kavramların kesiştiği bir noktada, bu özel sayı çocukların çevrimiçi ortamda karşılaştıkları çok yönlü zorlukları incelemektedir. Dijital çağda, çocukları korumak ve onların refahını sağlamak hükümetler, topluluklar ve uygulayıcılar için bir zorluk haline gelmiştir. Topić, Brkljačić ve Brajša-Žganec (2023), dijital teknoloji kullanımı ve cihazlara olan ilginin çocukların yaşam memnuniyetini nasıl öngörebileceğini içeren çalışmalarında, eğitimcileri ve ebeveynleri uzun süredir şaşırtan bir paradoksu vurguluyor. Bu çalışma, teknoloji kullanımının çocuk gelişimi için hayati önem taşıyan eğitim kaynakları ve sosyal bağlantılar sağlayabileceğini, ancak dijital etkileşime aşırı önem vermenin yaşam memnuniyetini azaltabileceğini göstermektedir. Bu hassas denge, tüm ekran zamanlarının aynı olmadığını göstermektedir: Dijital etkinliklerin içeriği, bağlamı ve iletişim potansiyeli, bunların etkisini belirleyen kritik faktörlerdir. Ailevi yönüne geçecek olursak, Nguyen ve arkadaşları (2024) ise araştırmalarında, internetin ebeveyn-çocuk etkileşimleri üzerindeki etkilerini inceliyor ve internetin iletişim ve paylaşılan dijital deneyimler için yeni yollar sunsa da, yüz yüze etkileşimlere potansiyel engeller oluşturarak geleneksel aile bağlarını zayıflatabileceğini ortaya koyuyor. Her iki çalışma da, çocuklara çevrimiçi dünyayı sağduyulu bir şekilde gezmeyi öğreten ve dijital yaşamlarını refahı teşvik eden çevrimdışı etkinliklerle dengeleyen proaktif bir dijital okuryazarlık yaklaşımı çağrısında bulunmaktadır. Günümüzün teknolojik olarak gelişmiş dünyasında, dijital okuryazarlık hem ebeveynlerin hem de çocukların deneyimlerini yönlendirmek için hayati önem taşımaktadır. İçerikleri analiz etme, çevrimiçi ortamda kendini koruma ve dijital araçları anlama gibi çocuklar için yaşa uygun becerileri ele almaktadır. Ebeveynlerin çocuklarının çevrimiçi etkinliklerini denetlemeleri, sorumlu davranışlara örnek olmaları ve dijital platformları anlamaları gerekliliğini ele almaktadır. Ayrıca yanlış bilgi, ekran süresi yönetimi ve teknolojiye erişim gibi konular da ele alınmaktadır. Aileler, dijital okuryazarlığı teşvik ederek çocuklarını güvenli ve bilgili bir dijital geleceğe daha iyi hazırlayabilirler. Bu çalışma, dijital okuryazarlığı geliştirmek için etkili girişimleri, gelecek trendleri, kaynakları ve taktikleri ele alarak, dijital okuryazarlığın temel unsurlarını inceleyerek eleştirel düşünme, güvenli çevrimiçi davranış ve teknolojinin verimli kullanımı açısından önemini vurgulamaktadır.

Araştırmanın modeli

Model, doğrudan birincil veri toplamayı (örneğin anket, gözlem, deney gibi) içermemekte; bunun yerine mevcut bilimsel çalışmalardan elde edilen bulguların sistematik biçimde incelenmesini esas almaktadır. Amaç, dijital ebeveynlik ve dijital okuryazarlık alanındaki güncel literatürü analiz ederek, bu kavramların eğitim, psikoloji, sosyoloji ve iletişim bağlamlarında nasıl ele alındığını açıklamak ve kavramsal bir çerçeve önermektir.

Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırma sürecinde, 2008–2025 yılları arasında yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleler, kitap bölümleri ve raporlar taranmıştır. Özellikle Livingstone, Van Dijk, Buckingham, Orben, Nguyen, Güven, Üstündağ ve Toran gibi araştırmacıların çalışmaları temel başvuru kaynakları olarak değerlendirilmiştir. Kaynaklar, akademik veri tabanları (Scopus, Google Scholar, ResearchGate) üzerinden belirlenmiş; “dijital okuryazarlık, dijital ebeveynlik, çevrimiçi güvenlik, dijital bölünme, medya okuryazarlığı” gibi anahtar kelimeler kullanılmıştır.

Veri toplama araçları ve süreci

Çalışma, herhangi bir nicel veri toplama tekniği (anket, deney, istatistiksel analiz) kullanmamış; bunun yerine mevcut literatürdeki bilimsel verileri yorumlayarak teorik bir model önerisi sunmayı hedeflemiştir.

Verilerin analizi

Elde edilen literatür betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve ebeveyn rehberliği, dijital beceriler, eşitsizlik, ekran süresi gibi alt kavramlarda ele alınmıştır.

Araştırmanın etik boyutu

Çalışmaya dışarıdan katılımcı dahil olmadığından etik kurul onayı gerekmemektedir. Tüm kaynaklara uygun biçimde atıf yapılmıştır.

Bulgular

1. Dijital Okuryazarlık

Dijital okuryazarlık, modern dijital çağda teknoloji ve çevrimiçi ortamlarda gezinmek için gerekli bir beceridir. İnsanların farklı dijital platformlarla nasıl etkileşimde bulundukları, iletişim kurdukları ve bilgi edindikleri konusunda çok önemlidir. Dijital ortamlarda başarılı ve eleştirel bir şekilde gezinmek için gerekli beceri ve bilgiler dijital okuryazarlık kavramının içinde yer alır. Dijital okuryazarlık, teknolojiyi kullanmayı, çevrimiçi bulunan materyalleri değerlendirmeyi ve dijital alanlarla sorumlu ve güvenli bir şekilde etkileşim kurmayı gerektirir. Çocuklar için dijital okuryazarlık, çevrimiçi güvenlik ve gizlilik konusunda bilinçli olmakla birlikte hem kişisel hem de eğitim amaçlı dijital araçları kullanmayı öğrenmek anlamına gelir. Teknolojiyi ve çevrimiçi etkileşimleri etkili bir şekilde yönetmek için ebeveynler, çocuklarının dijital deneyimlerini desteklemek ve yönlendirmek için gerekli bilgileri edinmelidir. Dijital okuryazarlık, ebeveynlerin ve çocukların gizliliklerini korumalarını, bilinçli kararlar almalarını ve teknolojiyi iyiye kullanmalarını sağladığı için çok önemlidir. Dijital teknolojiler, ergenlerin günlük yaşamlarının büyük bir kısmının biçimini ve içeriğini değiştirmiştir. Son araştırmalara göre, ABD'deki gençlerin %97'si her gün internet kullandığını, %46'sı ise “neredeyse sürekli” internet kullandığını belirtmektedir (Faverio & Sidoti, 2024). Çoğu ergen için dijital teknoloji artık sosyal, duygusal, ailevi ve akademik yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Faverio ve ark., 2024; Hollenstein & Faulkner, 2024; Modecki, Duvenage, ve ark., 2022; Odgers & Jensen, 2020)

Dijital becerilerin eğitim, kariyer fırsatları ve günlük yaşamdaki başarıyla giderek daha fazla bağlantılı olduğu bir çağda, dijital okuryazarlık modern dünyanın karmaşıklıklarını yönetmek için temel öneme sahiptir. Güvenilir bilgileri yanlış bilgilerden ayırt edebilmek, çevrimiçi ortamda yapılan eylemlerin sonuçlarını anlayabilmek ve öğrenme ve problem çözme için dijital araçları kullanabilmek çok önemlidir. Çevrimiçi kaynaklar ve etkileşimli platformlar aracılığıyla öğrenme fırsatlarını iyileştirerek, dijital kanallar aracılığıyla iletişimi teşvik ederek ve potansiyel risklerle dolu bir ortamda güvenliği garanti ederek, dijital okuryazarlık eğitim

üzerinde etkili olmaktadır. Teknoloji ilerledikçe, kişinin kendi güvenliğini korumak, dijital ekonomiye katılmak ve giderek daha fazla birbirine bağlı hale gelen dünyada bağlantıda kalmak için dijital okuryazarlıkla ilişkili beceriler giderek daha önemli hale gelmektedir. Dijital okuryazarlığa ilişkin bu kapsamlı anlayış, bireylerin sürekli değişen dijital ortamda başarılı olmalarını sağlar.

Dijital çağda güçlendirme, dijital okuryazarlığın öneminin temel ilkesidir. Çocuklara, çevrimiçi dünyanın karmaşıklıklarını yönetecek güveni kazandırır. Buckingham (2013) tarafından yapılan araştırma, dijital okuryazarlığın sadece teknik becerileri geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda eleştirel düşünmeyi de geliştirdiğini ve çocukların güvenilir bilgileri yanlış bilgilerden ayırt etmelerini sağladığını ortaya koymaktadır. Yanlış anlatımlar ve şüpheli kaynaklarla dolu bir ortamda, çocukların dijital kanallar aracılığıyla aktarılan bilgilerin güvenilirliğini değerlendirmelerini sağlamak çok önemli hale gelmektedir. Bu nedenle, dijital okuryazar çocuklar, bilgilendirilmiş tartışmalara katılmak için daha iyi bir konumdadır ve çevrimiçi olarak karşılaştıkları bilgiler hakkında bilinçli kararlar verebilirler.

Bireysel güçlendirmenin ötesinde, dijital okuryazarlık akademik başarıda ve çocukları gelecekteki çabalarına hazırlamada önemli bir rol oynar. Araştırmalar, dijital okuryazarlık ile eğitim performansı arasında pozitif bir korelasyon olduğunu göstermiştir. Yeterli dijital becerilere sahip çocuklar, araştırma, iş birliği ve proje geliştirme için dijital araçları etkili bir şekilde kullanabildikleri için genellikle daha iyi akademik sonuçlar elde ederler. Eğitim kurumları teknolojiyi müfredata giderek daha fazla dahil ettikçe, öğrencilerin yeterli dijital becerilere sahip olması beklentisi hem akademik hem de mesleki hazırlık için bir gereklilik haline gelmektedir. Bu bağlamda, dijital okuryazarlık sadece daha iyi eğitim deneyimlerinin önünü açmakla kalmaz, aynı zamanda çocukları teknoloji odaklı iş piyasasında istihdama hazırlar.

Ayrıca, dijital okuryazarlığın rolü çocukların sosyal ve duygusal gelişimini desteklemeye kadar uzanır. Teknolojiyle yapıcı bir şekilde etkileşim kurmak, çocukların iş birliğine dayalı etkinlikler aracılığıyla ilişkiler kurmalarını ve sosyal beceriler geliştirmelerini sağlar. Takım çalışması gerektiren dijital projelere katılmak, etkili iletişim kurma, fikirlerini paylaşma ve empati gösterme becerilerini geliştirebilir. Ayrıca, çevrimiçi ortamda yaratıcılıklarını ifade etmek çocukların özgüvenini ve kendine güvenini artırabilir. Lee (2020) tarafından yapılan araştırma, iş birliğine dayalı dijital etkinliklere katılan çocukların genellikle akranlarıyla daha güçlü bağlar kurduğunu ve zorluklar karşısında daha fazla direnç gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Dijital okuryazarlığın önemini anlamanın kritik bir bileşeni, dijital eşitsizliklerin varlığını kabul etmektir. Teknolojiye ve güvenilir internet hizmetine erişim, farklı sosyoekonomik gruplar arasında eşit değildir ve bu durum, marjinalleşmiş geçmişe sahip çocukların daha ayrıcalıklı akranlarıyla aynı dijital becerileri edinmelerini önemli ölçüde zorlaştırmaktadır. Bu eşitsizlikleri gidermeye yönelik stratejiler, dijital okuryazarlığa eşit erişimi sağlamak için çok önemlidir. Teknolojik erişilebilirliği artıran ve hedefli dijital okuryazarlık eğitimi sağlayan programlar, bu eşitsizlikleri azaltmaya yardımcı olabilir ve böylece tüm çocukların dijital ortamda gelişmesi için fırsatlar yaratabilir.

2. Çocuklar için Dijital Okuryazarlık:

Çocuklar için Temel Beceriler

Günlük yaşamın giderek daha fazla çevrimiçi ortama taşınmasıyla birlikte, çocukların gelişim hedeflerine ulaşma çabaları da (en azından kısmen) çevrimiçi ortamlarda gerçekleşmektedir. Asenkronluk (yani iletişim unsurları arasındaki zaman farkı) ve erişilebilirlik (yani içerik paylaşımı ve erişiminde tam kolaylık) gibi çevrimiçi ortamların olanakları, bu gelişim hedefleriyle önemli şekillerde etkileşime girmektedir (Nesi ve ark., 2022; Orben ve ark., 2024). Modern dijital ortamda yolunu bulabilmek için, çocuklar dijital okuryazarlığın bir parçası olan bir dizi kritik beceriyi geliştirmelidir. Bilgisayar, tablet ve akıllı telefonların nasıl kullanılacağını öğrenmek ve farklı uygulamaları ve yazılımları anlamak, dijital araçları ve platformları anlamanın bir parçasıdır. Çocuklara güvenli şifrelerin ve gizlilik ayarlarının önemi, olası çevrimiçi tehditleri nasıl tespit edecekleri ve kişisel bilgilerini nasıl koruyacakları öğretilmelidir. Çevrimiçi güvenlik ve gizlilik uygulamaları da çok önemlidir. Eleştirel düşünme ve web içeriğini değerlendirme becerileri de gereklidir. Bu paralelde, öğretmenler ve okullar, öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için hayati bir rol oynamaktadır. Dijital okuryazarlığı müfredata dahil etmek, okulların öğrencilerini, teknolojiye giderek daha fazla bağımlı hale gelen bir dünyada başarılı olabilecek sorumlu ve yetkin dijital vatandaşlar olarak hazırlamasına yardımcı olur. Google'ın “Be Internet Awesome” gibi girişimlerden alınan vaka çalışmaları, etkileşimli oyunlar ve derslerin çocuklara çevrimiçi güvenlik, gizlilik ve sorumlu dijital davranışlar hakkında nasıl bilgi verebileceğini göstermektedir. Programın içerdiği etkileşimli oyunlar ve rol yapma senaryoları, çocukların çevrimiçi tehlikeler konusunda daha fazla farkındalık kazanmalarına yardımcı olmaktadır (Hou, 2023). Finkelhor ve diğerleri (2020), gençler için internet güvenliği eğitiminin sağlığa yönelik olumlu etkilerini inceledikleri çalışmalarında, bu tür programların etkinliği üzerinde durmaktadır. Benzer şekilde, Code.org'un yaygın kodlama programları milyonlarca öğrencinin programlamayı öğrenmesini sağlamış hem yaratıcılığı hem de problem çözme becerilerini geliştirdiği vurgulanmıştır (Jones, 2023).

Özellikle gençler, yeni ortaya çıkan ve gelişmekte olan değerleri ışığında yaşam olaylarını yansıtarak bir yaşam öyküsü oluşturmaya başlarlar. Önemli olarak, bu hikayeleri paylaşmaya, onlar hakkında geri bildirim almaya ve başkalarının hikayelerini dinlemeye de başlarlar (Granic ve ark., 2020). Sosyal medya, birçok yönden bu göreve uygundur. Gençler kendilerini farklı şekillerde tasvir etme (Morita ve ark., 2022) ve potansiyel olarak geniş bir kitleden geri bildirim alma fırsatı sunar. Karşılaştıkları içeriklerle ilgili olarak bilgilerin güvenilirliğini değerlendirebilmeli, önyargıları veya yanlış bilgileri tespit edebilmeli ve neye inanacaklarına karar verebilmelidir. Bu beceriler, çocukların teknolojiyi etkili ve sorumlu bir şekilde kullanmalarını sağlayarak, dijital alanda eğitim deneyimlerini ve kişisel güvenliklerini artırır. Çevrimiçi ortamlarda, gençler inançları ve değerleriyle ilgili paradokslarla nispeten özerk bir şekilde mücadele edebilirler. (Weinstein & James, 2022). Bu, kimlik inşasının zorlu sürecinde nispeten güvenli ve anonim bir ortam yaratır. Bu şekilde, dijital becerilere sahip olmak aile biriminden bağımsızlık kazanma hedefine de hizmet edebilir. Özerk eylem, farklılaşmış, bütünleşmiş ve istikrarlı bir benlik duygusunun gelişimi için gereklidir (Ryan et al., 1995) ve dijital okuryazarlık becerilerine sahip olmak her iki süreci de kolaylaştırmaktadır.

3. Ebeveynler için Dijital Okuryazarlık

Dijital Araçları ve Platformları Anlamak

Yaygın olarak kullanılan dijital araçların ve platformların temellerini öğrenmek, ebeveynler için dijital okuryazarlığın önemli bir parçasıdır. Bu, çocuklarının kullandığı internet tarayıcıları, yazılım programları ve işletim sistemleri hakkında bilgi sahibi olmayı gerektirir. Bu araçlara aşina olan ebeveynler, çocuklarının teknolojiyi kullanmasına yardımcı olabilir ve yaygın sorunları çözebilirler. Dijital teknolojiler günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline geldikçe, ebeveynlerin bu araçları anlamakla kalmayıp, çocuklarının bunları etkili bir şekilde kullanmalarına rehberlik edecek becerilere de sahip olmaları çok önemlidir. Araştırmalar, ebeveynlerin çocuklarının eğitim faaliyetlerine ve dijital etkileşimlerine aktif olarak katılarak çocuklarının dijital okuryazarlıklarının gelişmesinde çok önemli bir rol oynadıklarını göstermektedir (Livingstone ve ark., 2017; Huang ve ark., 2018) Ebeveynlerin ayrıca çocuklarının çevrimiçi etkinliklerini denetleme ve yönetme konusunda da yetkin hale gelmeleri gerekir. Bu, içerik filtrelerini ve ebeveyn denetimi özelliklerini kullanmayı ve çocuklarının ziyaret ettiği web sitelerini ve uygulamaları düzenli olarak kontrol etmeyi gerektirir. Ebeveynler, çocuklarının kullandığı dijital araçların farkında olarak, çocuklarının dijital deneyimlerini daha iyi denetleyip yönlendirebilir ve teknoloji kullanımının uygun ve güvenli olmasını sağlayabilirler. Ebeveynlerin dijital ebeveynlik konusunda farkındalık ve yetkinliklerinin artırılması, çocukların bilişsel ve davranışsal gelişimini doğrudan iyileştirebilir. Araştırmalar, dijital becerilere sahip ebeveynlerin, çocuklarının internetin karmaşıklıklarını aşmalarına daha iyi destek olabildiklerini ve böylece genel öğrenme deneyimlerini zenginleştirebildiklerini göstermiştir (Livingstone ve ark., 2017; Lewis ve ark., 2022). Özellikle, ebeveynlerin çocuklarının çevrimiçi etkinliklerini izlemek, dijital araçları kullanma konusunda onlara rehberlik etmek ve sağlıklı alışkanlıkları teşvik etmek gibi dijital uygulamaları, olumlu dijital deneyimleri teşvik etmek için çok önemlidir. Ebeveynlerin arabuluculuğunun çocukların ihtiyaçlarıyla uyumlu olması, çocukların akademik performansına ve gelişimine olumlu katkıda bulunduğu gösterilmiştir (Huang ve ark., 2018; Soyoof ve ark., 2023).

Ayrıca, iş birliğine dayalı dijital görevler gibi çeşitli ebeveyn katılımı biçimleri, çocukların erken okuryazarlık becerilerini ve teknolojiyle ilgilenmelerini artırabilir. Örneğin, ebeveynler okul öncesi çağındaki çocuklarını alışveriş listesi oluşturmak veya birlikte eğitici uygulamaları keşfetmek gibi dijital etkinliklere dahil ettiklerinde, bu sadece okuryazarlık sonuçlarını iyileştirmekle kalmaz, aynı zamanda çocuklarıyla olan ilişkilerini de güçlendirir (Karabanov & Aram, 2024; Soyoof ve ark., 2023). Ebeveynler sorumlu dijital vatandaşlık örneği sergiledikçe, çocuklar bu uygulamaları içselleştirme olasılıkları artar ve bu da hem dijital kullanım hem de çevrimiçi görgü kurallarına ilişkin daha nüanslı bir anlayışa katkıda bulunur. (Lewis ve ark., 2022). Yapılan araştırmalar, çocuklarının eğitimine, özellikle okul ile ilgili görevlere aktif olarak katılan ebeveynlerin, çocuklarının dijital kullanımına rehberlik etme konusunda daha fazla güven sergilediklerini ve ebeveyn katılımı ile çocuk gelişiminin karşılıklı doğasını ortaya koyduklarını göstermektedir (Huang ve ark., 2018; Savic, 2021).

Ebeveyn Katılımı ile Dijital Okuryazarlığı Teşvik Edebilmek ve Örnek Olmak

Çocuklar dijital okuryazarlığı ebeveynlerinden öğrenmelidir. Etkili teknikler arasında çocuklarla dijital araçlar ve bunların nasıl kullanılacağı hakkında konuşmak, onlara güvenli çevrimiçi uygulamalar konusunda rehberlik etmek ve karşılaştıkları içerik hakkında eleştirel düşünmeyi öğrenmelerine yardımcı olmak yer alır. Araştırmalar, dijital okuryazarlığı teşvik etmek için etkili tekniklerin arasında dijital araçlar hakkında tartışmalar, güvenli çevrimiçi uygulamalar konusunda rehberlik ve karşılaşılan içeriğe yanıt olarak eleştirel düşünmeyi teşvik etmenin yer aldığını göstermektedir. Teknoloji kullanımı sırasında ebeveynler ve çocuklar arasındaki etkileşim, bu kavramların öğrenilmesini ve anlaşılmasını güçlendirebilir (Geurts ve ark., 2021; Cabello-Hutt ve ark., 2017). Sorumlu dijital davranışlara örnek olmak da bir diğer önemli olan parametrelerdendir. Ebeveynler çocuklarına teknolojiyi mantıklı ve etik bir şekilde nasıl kullanacaklarını, çevrimiçi ortamda nasıl kibar davranacaklarını ve kendi ekran zamanlarını nasıl etkili bir şekilde yöneteceklerini göstermelidir. Ebeveynler, iyi davranışlar sergileyerek ve çocukların bu değerleri içselleştirmelerine yardımcı olarak, çocukları çevrimiçi ortamda sorumlu davranmaya teşvik ederler. Bu yöntem, evde güvenli ve sağlıklı bir dijital ortam sağlarken, aynı zamanda çocukların dijital okuryazarlığını da geliştirir.

Dijital Güvenlik ve Gizliliği Yönetmek

Çocukların çevrimiçi güvenliğini sağlamak için dijital güvenlik ve gizlilikle ilgili en iyi uygulamaları hayata geçirmek gerekir. Ebeveynlerin çocuklarına, kimlik hırsızlığı dolandırıcılığı, siber zorbalık ve sakıncalı içerik gibi çevrimiçi tehlikeleri nasıl tespit edip bunlardan nasıl uzak duracaklarını öğretmeleri önemlidir. Kişisel bilgilerin nasıl korunacağı ve sosyal medya gizlilik ayarlarının nasıl yönetileceği dahil olmak üzere gizliliğin değeri hakkında düzenli olarak konuşmak çok önemlidir. Ebeveynler, siber zorbalık veya çevrimiçi avcılarla karşılaşma gibi ortaya çıkan sorunları, destek sunarak, gerektiğinde dışarıdan yardım alarak ve durumu çözmek için gerekli adımları atarak hızlı bir şekilde ele almalıdır. Çocuklarla çevrimiçi deneyimleri hakkında iletişim kanallarını açık tutarak ve dijital güvenlik konusunda proaktif bir tutum sergileyerek güvenli ve teşvik edici bir dijital ortam yaratılabilir. Dijital okuryazarlık düzeyi yüksek olan ebeveynler, çocuklarının çevrimiçi güvenliğini sağlayan stratejileri uygulamaya daha hazırdır. Örneğin, dijital verileri yönetme ve potansiyel çevrimiçi tehditleri tanıma becerisi, ebeveynlerin çocuklarına sorumlu dijital kullanım konusunda ne kadar iyi rehberlik edebileceklerini doğrudan etkiler (Akman ve ark., 2023).

Gizlilik ayarlarını anlama ve kişisel bilgileri koruma becerisi, çocuğun dijital davranışını şekillendirmek için çok önemlidir. Araştırmalar, ebeveynlerin dijital veri güvenliği konusundaki farkındalıklarının artmasının, çocuklarının dijital araçları güvenli bir şekilde kullanmasıyla doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir (Donelle vd., 2024). Dahası, ebeveynlerin çocuklarının dijital okuryazarlığını destekleme becerisi olarak tanımlanan dijital ebeveynlik, çocuklara güvenli çevrimiçi uygulamalar konusunda eğitim vermenin önemli bir yönünü de kapsar. Bu, yalnızca uygun içerik konusunda rehberlik etmekle kalmaz, aynı zamanda gizlilik ve dijital görgü kuralları hakkında tartışmalar da içerir Dijital okuryazarlığa verilen önem, ebeveynlerin etkili arabulucular olarak hareket etmelerini ve çocuklarına dijital dünyayı güvenli bir şekilde gezme becerilerini kazandırırken dijital vatandaşlık anlayışını da geliştirmelerini sağlar (Irwansyah, 2024).

4. Dijital Okuryazarlık Yolculuğunda Karşılaşılan Zorluklar ve Engeller

Dijital Bölünme

Van Dijk ve Van Deursen (2017) tarafından geliştirilen Van Dijk'ın Dijital Bölünme Teorisi, dijital eşitsizliği katmanlı ve incelikli bir şekilde ele almaktadır. Cihazlara ve internete erişime odaklanan önceki dijital bölünme yorumlarından farklı olarak, bu teori birbiriyle

ilişkili dört aşamayı tanımlayan çok boyutlu bir çerçeve sunmaktadır: Motivasyonel erişim, Maddi erişim, Beceri erişimi ve Kullanım erişimi. Bu aşamalar, ilk maruz kalmadan etkili kullanıma kadar dijital katılımın tüm yolculuğunu yansıtmaktadır. Her aşama, özellikle düşük sosyoekonomik geçmişe sahip bireyler ve gruplar için potansiyel bir engel teşkil etmektedir. Bu nedenle, bu teori, dijital eşitsizliklerin nasıl yaratıldığını, sürdürüldüğünü ve farklı nüfus grupları arasında nasıl farklı şekilde yaşandığını analiz etmek için güçlü bir araç sunmaktadır. Bu aşamalar, özellikle sosyoekonomik açıdan dezavantajlı ailelerin çocukları arasında dijital dışlanmanın nasıl meydana geldiğini anlamak için katmanlı bir çerçeve sunmaktadır (Qi et vd., 2023). Örneğin, Motivasyonel erişim, ilk ve en temel aşamadır. Bir kişinin dijital teknolojiyi kullanma isteği veya arzusunu ifade eder. Bu aşama, algılanan yarar, günlük yaşamla ilgililik ve kişinin çevresindeki teknolojiye yönelik kültürel veya sosyal tutumlar gibi faktörlerden etkilenir. Dijital araçların gereksiz görüldüğü veya hatta şüpheyle bakıldığı ailelerden veya topluluklardan gelen öğrenciler, bu araçlarla anlamlı bir şekilde ilgilenme motivasyonu geliştiremeyebilirler. Materyal erişim ise bilgisayarlar, tabletler ve akıllı telefonlar gibi dijital araçların fiili olarak sahip olunmasına ve internet bağlantısına odaklanır (Lythreatis et al., 2022). Bu aşama, en görünür olanı olduğu için dijital eşitsizlik araştırmalarında en sık ölçülen aşamadır. Ancak Van Dijk, materyal erişimin tek başına yeterli olmadığını savunur. Bir öğrenci evde paylaşımlı bir cihaza sahip olabilir veya öğrenmeyi engelleyen dengesiz bir internet bağlantısı olabilir. Diğerleri ise maddi zorluklar, kırsal bölgede yaşamaları veya güvenilir olmayan altyapı nedeniyle erişime tamamen sahip olmayabilir. Modelin bu aşaması, sosyoekonomik engellerle doğrudan uyumludur ve gelir, coğrafya ve sosyal desteğin temel eğitim kaynaklarına erişimi nasıl belirlediğini vurgular. Beceri erişimi üçüncü aşamadır ve bir kişinin dijital araçları etkili bir şekilde kullanma becerisini ifade eder (Habibi et al., 2021).

, hem teknik bilgi birikimini (örneğin, bilgisayar kullanma veya bir öğrenme platformunda gezinme) hem de bilgi arama, kaynakları değerlendirme ve çevrimiçi gizliliği koruma gibi daha karmaşık bilişsel becerileri içerir. Marjinalleşmiş geçmişe sahip birçok öğrenci, okullarının bu becerileri etkili bir şekilde öğretmek için yeterli kapasiteye veya eğitimli personele sahip olmaması nedeniyle dijital becerilerde eksikliklerle karşı karşıyadır. Özellikle ebeveynleri veya velileri dijital okuryazar değilse, evde de rehberlikten yoksun olabilirler. Dijital yeterliliğe sahip olmayan öğrenciler, motivasyonları ve araçları olsa bile çevrimiçi öğrenme ortamlarına tam olarak katılamadıkları ve bu ortamlardan yararlanamadıkları için bu aşama çok önemlidir (Van De Werfhorst vd., 2022). Son aşama olan kullanım erişimi ise, insanların teknolojiyi pratikte kullanma biçimleriyle ilgilidir. Dijital katılımın kalitesini ve amacını araştırır. Örneğin, öğrenciler interneti sosyal medya ve eğlence için mi kullanıyor, yoksa ödevlerini tamamlamak, becerilerini geliştirmek ve eğitim içeriğine erişmek için mi kullanıyor? Bu aşama, tüm dijital kullanımların güçlendirme veya öğrenmeye yol açmadığını anlamamıza yardımcı olur. Kullanım, önceki aşamalar, özellikle beceriler ve motivasyon tarafından şekillenir ve daha geniş sosyal eşitsizlikleri yansıtır. Güçlü dijital becerilere sahip, öğretmenlerinden ve ebeveynlerinden destek gören ve sessiz bir çalışma ortamına sahip bir öğrenci, bu kaynaklardan yoksun bir akranına göre teknolojiyi daha üretken ve dönüştürücü şekillerde kullanma olasılığı daha yüksektir.

Araştırmalar, ebeveynlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin, çocukların dijital kaynakları etkili bir şekilde kullanma becerileriyle doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, dijital okuryazarlığın tanımı da 21. yüzyılda başarı için gerekli becerilerin daha geniş bir anlayışını kapsayacak şekilde gelişmiştir. Munisa ve arkadaşları (2024), dijital okuryazarlığın sadece temel bilgisayar becerilerini değil, eleştirel düşünme, medya okuryazarlığı ve etik dijital vatandaşlık gibi bir dizi yeteneği de içerdiğini vurgulamaktadır. İlgi gösteren ebeveynler, çocuklarının bu yetkinlikleri geliştirmelerine yardımcı olabilir ve böylece dijital açıdan daha bilgili bir nesil yaratılmasına katkıda bulunabilmektedirler. Ayrıca, ebeveynlerin katılımının çocukların okuryazarlık becerileri üzerindeki etkisi, ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte yaptıkları ortak ödevler gibi dijital teknolojilerle ilgili faaliyetlerinin erken okuryazarlık becerilerini nasıl geliştirebileceğini açıklayan Karabanov ve Aram (2024) tarafından yapılan araştırmanın bulguları ile de desteklenmektedir. Bu, ebeveynlerin çocuklarının dijital öğrenimine aktif olarak katıldıklarında, çocuklarının öğrenme ortamını ve sonuçlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Dijital Çağda Dezenformasyon ve Çevrimiçi Riskler

Dijital çağda, yanlış bilgi ve sahte haberlerle mücadele giderek daha hayati bir görev haline gelmiş bulunmaktadır. Çevrimiçi ortamlardaki yoğun bilgi akışı, özellikle gençler olmak üzere bireylerin güvenilir içeriği yanıltıcı veya asılsız anlatılardan ayırt etmesini zorlaştırıyor. Bu sorunun etkili bir şekilde ele alınması, temelde çocuklara ve ebeveynlerine hem eleştirel düşünme hem de dijital okuryazarlık öğretmeye dayanan çevrimiçi tehditleri ve dolandırıcılıkları tespit edip önleme stratejilerinin geliştirilmesini gerektirmektedir. Dijital okuryazarlık eğitimi, güvenilir haber kaynaklarının nasıl kullanılacağını, bilgileri çapraz kontrol etme tekniklerini ve sansasyonel veya önyargılı içeriklerden kaçınma stratejilerini göstermeyi içerir. Bu becerilerin geliştirilmesi, yanlış bilgileri fark etmek ve çeşitli bağlamlarda bilinçli kararlar almak için çok önemlidir.

Araştırmalar, öfke ve kaygı gibi duygusal faktörlerin, insanların sosyal medyada yanlış bilgilerle yüzleşme motivasyonunu önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir (Luo vd., 2023).Yanlış bilgiler, özellikle COVID-19 pandemisi gibi kriz dönemlerinde çevrimiçi ortamda yaygınlaştıkça, güçlü medya okuryazarlığı becerilerine sahip bireyler, bilgi dünyasının karmaşıklıklarında daha iyi bir şekilde yol alabilmektedir (Glodici vd., 2024; Ismail vd., 2024). Ayrıca, dijital okuryazarlığın yanı sıra eleştirel düşünmeyi de teşvik etmek, bireylerin karşılaştıkları bilgilerle etkileşim kurma ve bu bilgilerin geçerliliğini değerlendirme becerilerini geliştirir.

Yanlış bilginin olumsuz etkilerini azaltmak için, ebeveynlerin ve bakım verenlerin dijital ortamlar hakkında bilgilendirilmelerini ve çocuklarını güvenilir bilgi kaynaklarını ayırt etme konusunda yönlendirebilmelerini sağlayacak eğitimler verilmesi büyük önem taşımaktadır. Ebeveynlerin, bu uygulamaları etkili bir şekilde örnekleyebilmek için dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmeleri zorunludur. Örneğin, haber kaynaklarının güvenilirliği veya bilgileri paylaşmadan önce doğrulamanın önemi hakkında tartışmalara katılmak, çocuklar arasında hesap verebilirlik ve eleştirel inceleme kültürü oluşturabilir (Ford vd., 2024; Westerbeek vd., 2023). Ayrıca, güvenilir kaynakların ve yetkili seslerin kamu algılarını şekillendirmedeki rolünün vurgulanması hayati önem taşımaktadır (Brown vd., 2022). Ebeveynleri bilgileri yaymadan önce doğrulamaya teşvik eden girişimler, ağlarında daha sorumlu paylaşım uygulamalarını teşvik ederek yanlış bilginin yayılmasını azaltır (Llavona-Ortiz vd., 2022). Aileler, sağlıkla ilgili anlatılara ilişkin güven ve anlayış temeli oluşturarak, yanlış bilgilerle ilgili bilinçli diyalogları günlük etkileşimlerine dahil edebilir ve hem çocukları hem de

yetişkinleri güçlendirebilirler. Sonuç olarak, yanlış bilgi ve beraberindeki çevrimiçi risklerle etkili bir şekilde mücadele etmek, dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme ve hem ebeveynlerin hem de çocukların aktif katılımını birleştiren kapsamlı bir strateji gerektirir. Toplum giderek daha fazla dijital iletişime bağımlı hale geldikçe, bu becerilerin geliştirilmesi yalnızca yanlış bilginin etkilerini azaltmakla kalmayacak, aynı zamanda çevrimiçi söylemin genel kalitesini de artıracaktır.

Ekran Süresi ve Dijital Kullanım Arasındaki Dengeyi Sağlama

Aşırı ekran süresi ve bunun fiziksel ve ruhsal sağlık üzerindeki etkileriyle ilgili endişeler giderek artıyor. Elektronik cihazların uzun süreli kullanımı psikolojik rahatsızlıkların yanı sıra, göz yorgunluğu, duruş bozukluğu, uyku düzeninin bozulması ve fiziksel aktivitede azalma gibi sorunlara yol açabilmektedir (Cao ve Li, 2023). Bu bağlamda, çocuklar ve aileler için dengeli bir dijital yaşam tarzı oluşturmak kritik önem taşımakta ve bu da, ekran süresi için net sınırlar koymayı, molaları teşvik etmeyi ve sosyal ve fiziksel refahı artıran alternatif aktiviteleri desteklemeyi içermektedir.

Sağlıklı bir denge sağlamak için ebeveynler, eğitimsel ve eğlence amaçlı teknoloji kullanımının yanı sıra çevrimdışı aktiviteleri de içeren rutinler geliştirebilirler. Araştırmalar, ebeveyn rehberliğinin çocukların ekran alışkanlıklarını şekillendirmede önemli bir rol oynadığını gösteriyor.

Cao ve Li (2023)'e göre, sağlıklı medya tüketimini sağlarken çocuklarının dijital deneyimlerini yönetmeye aktif olarak katılan ebeveynler, çocuklarının refahını artırıyor. Ebeveynler, çocuklarının teknolojiyle etkileşiminde genellikle kolaylaştırıcı, öğretmen ve denetleyici olarak hareket ettikleri için dijital kullanım davranışlarını modellemede özellikle etkilidirler. Dahası, araştırmalar sonrası ortaya çıkan sonuçlar, dijital cihazların aşırı kullanımının çocuklarda konsantrasyon sorunları ve davranışsal güçlüklerle bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Peltopuro (2025) liderliğindeki sistematik bir inceleme, yüksek ekran süresi ile dikkat ve odaklanma ile ilgili çeşitli sorunlar arasında önemli bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Çocuklar eğitim ve eğlence için dijital cihazlara giderek daha fazla bağımlı hale geldikçe, ebeveynlerin öğrenme için gerekli teknolojik etkileşimden ödün vermeden kullanımı sınırlamak için yapılandırılmış kurallar belirlemeleri büyük önem taşımaktadır (Choi ve Kang, 2025).

Olumlu bir dijital ortam yaratırken, ailelerin aşırı ekran süresinin etkileri konusunda farkındalık yaratmaları da aynı derecede önemlidir. Araştırmalar, yaşam tarzı ve sosyoekonomik faktörlerin çocuklar arasında daha uzun ekran süresine katkıda bulunduğunu ve ebeveynlerin daha düşük eğitim düzeyinin daha az katı ekran süresi yönetimi uygulamalarıyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Spina vd., 2021). Bu nedenle, ebeveynleri teknoloji kullanımını izleme ve yönlendirme konusunda etkili stratejilerle donatmak, potansiyel riskleri azaltmada büyük önem taşımaktadır.

Çocuklarla medya tüketimleri hakkında anlamlı bir diyalog kurmak, ebeveynlerin çocuklarının aktivitelerini ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamalarını sağlayabilir. (Johnston, 2021) tarafından vurgulandığı gibi, bu tartışmalar öz düzenleme ve içerik değerlendirmesiyle ilgili kritik becerilerin geliştirilmesine yardımcı olabilir. Hem fiziksel hem de zihinsel sağlığı destekleyen sınırlar oluşturmak ve aynı zamanda teknolojinin eğitici potansiyelini de göz önünde bulundurmak, aileler için sürdürülebilir ve faydalı bir dijital yaşam tarzını destekler.

5. Dijital Okuryazarlıkta Gelecekteki Trendler

Yapay Zeka ve Çeşitli Öğrenme Yöntemlerinin Entegrasyonu

Hızla gelişen dijital okuryazarlık alanı, teknolojik gelişmelerden önemli ölçüde etkilenerek eğitim uygulamaları ve müfredatlarında köklü değişiklikler gerektiriyor. Bu alandaki en umut verici trendlerden biri, yapay zekâ (YZ), artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçekliğin (VR) öğrenme ortamlarına giderek daha fazla entegre edilmesidir. Bu teknolojiler, daha bireyselleştirilmiş ve sürükleyici eğitim deneyimleri için fırsatlar sunarak öğrenciler arasında etkileşimi ve anlayışı artırıyor. Rauschnabel'e göre AR, kullanıcıların sanal unsurları birleştirerek fiziksel çevrelerini zenginleştirmelerine olanak tanıyor ve bu da etkileşimli araçlar aracılığıyla dijital okuryazarlığı geliştirmekle oldukça uyumlu (Rauschnabel, 2018). Benzer şekilde, VR teknolojisi, öğrencilerin karmaşık konuları etkileşimli bir şekilde keşfetmelerine olanak tanıyarak bilişsel çıktılarını iyileştirmede önemli bir potansiyel göstermiştir (Saputro ve Setyawan, 2020). Bu teknolojiler yaygınlaştıkça, dijital okuryazarlık programlarının da buna göre uyarlanması gerekiyor. Bu, yapay zekâ destekli araçların sorumlu kullanımı ve giderek karmaşıklaşan dijital ortamlarda gezinme üzerine derslerin dahil edilmesini içerir. Araştırmalar, "şok dijitalleşme" olgusunun, modern toplumun talepleriyle uyumlu yeni beceri setlerine duyulan kritik ihtiyacı vurguladığını ve dijital okuryazarlığın 21. yüzyıl eğitiminin temel bir bileşeni olduğunu vurguladığını göstermektedir (Chigisheva vd., 2021).Dijital okuryazarlık alanı, eğitim yapıları ve kaynaklarında köklü değişiklikleri gerektiren teknolojideki gelişmelerin etkisiyle hızla evriliyor. Dijital okuryazarlık, bilgi açısından zengin modern ortamda temel bir beceri haline geldikçe, özellikle yapay zeka (YZ), artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçeklik (VR) alanlarındaki yeni trendler, dijital okuryazarlığın kavramsallaştırılma ve öğretilme biçimlerini yeniden şekillendiriyor (Ng vd., 2021). Bu dönüşüm, öğrenci katılımını artırırken karmaşık dijital çerçevelerin anlaşılmasını da teşvik edebilen daha kişiselleştirilmiş ve sürükleyici öğrenme deneyimleri için fırsatlar yaratıyor. Yapay zeka teknolojileri, eğitim de dahil olmak üzere çeşitli sektörlere nüfuz etmiş ve dijital okuryazarlık programlarının buna göre adapte olması büyük önem kazanmıştır. Yapay zeka odaklı araçlar eğitim ortamlarında yaygınlaştıkça, kullanımlarıyla ilişkili etik çıkarımlara ve sorumluluklara odaklanan müfredatlara acil ihtiyaç duyulmaktadır. Bu, öğrencilere yalnızca bu teknolojileri etkili bir şekilde nasıl kullanacaklarını değil, aynı zamanda altta yatan algoritmaları ve işlevleriyle nasıl eleştirel bir şekilde etkileşim kuracaklarını da öğretmeyi içerir (Zhang ve Zhang, 2024). Son girişimler, hem eğitimciler hem de öğrenciler arasında yapay zekâ okuryazarlığını geliştirmenin ve dijital vatandaşlığın yapay zekânın günlük yaşam üzerindeki etkisine dair daha geniş bir anlayışı kapsamasını sağlamanın önemini vurgulamıştır (Çelebi vd., 2023). Yapay zekâ teknolojilerini sorumlu bir şekilde kullanabilme becerisi, özellikle yapay zekânın sağlık, finans ve kişiselleştirilmiş öğrenme gibi çeşitli alanlarda karar alma süreçlerini etkilemeye devam ettiği bir dönemde hayati önem taşımaktadır.

Eğitimin Geleceğini Şekillendirmek ve Toplulukları Güçlendirmek

Dijital okuryazarlık programlarının sürdürülebilirliği ve yaygınlaşması, savunuculuk ve politika girişimlerinden önemli ölçüde etkilenir. Politika yapıcılar, hızla gelişen teknolojik ortama yanıt veren kapsamlı müfredatlar geliştirmede ve eğitim kurumlarının bu

programları etkili bir şekilde uygulamak için gerekli kaynaklara sahip olmasını sağlamada önemli bir rol oynarlar. Dijital teknolojilere olan bağımlılığın artmasıyla birlikte, politika çerçevelerinin dijital okuryazarlığı eğitimin temel bir bileşeni olarak önceliklendirmesi ve eşit erişim ve beceri geliştirme için bir temel oluşturması hayati önem taşımaktadır (Wang ve Si, 2024).

Dijital okuryazarlığı etkili bir şekilde teşvik etmek için çeşitli politika önerileri uygulanabilir. İlk olarak, dijital becerileri öğreten girişimler için finansal desteğin artırılması esastır. Bu fon, mevcut teknolojik gelişmeleri yansıtan müfredat materyallerini geliştirmek ve öğrencilerin dijital ortamda iyi bir şekilde ilerlemelerini sağlamak için kullanılabilir. Bu programlara sürekli destek sağlamak için finansal stratejiler uygulamak, programların uzun ömürlülüğü ve başarısı için çok önemlidir (Nikou ve Aavakare, 2021). İkinci olarak, dijital beceri eğitiminin öğretmen yetiştirme sürecine dahil edilmesi esastır. Geleceğin öğretmenleri için eğitim programları, eğitimcilerin öğrencilerine temel becerileri güvenle aktarabilmelerini sağlamak için dijital okuryazarlık bileşenlerini entegre etmelidir. Araştırmalar, etkili öğrenme ortamlarını desteklemek için okuryazarlık becerilerinin yükseköğretimde dijital teknolojilerin entegrasyonuyla uyumlu olması gerektiğini göstermektedir (Susanty, 2024). Üçüncüsü, marjinal gruplara odaklanan toplumsal erişim girişimlerini desteklemek kritik öneme sahiptir; hedef odaklı çabalar, yeterince temsil edilmeyen nüfuslar için dijital okuryazarlığa erişimdeki açığı kapatmaya ve eğitim fırsatları ve sonuçlarında eşitliği teşvik etmeye yardımcı olabilir. Özellikle çeşitli nüfus gruplarının ihtiyaçlarını ele alan programlar, daha geniş bir topluluk katılımı ve kaynak kullanımını mümkün kılar (Chiu vd., 2024).

Savunuculuk, günümüz toplumunda dijital eğitime olan acil ihtiyacı vurgulamada da aynı derecede hayati önem taşımaktadır. Etkili savunuculuk, dijital okuryazarlığın önemine dikkat çekerek, paydaşların yerel ve ulusal düzeylerdeki eğitim girişimlerini destekleme taahhüdünü artırabilir. Dijital okuryazarlığı hem resmi hem de gayri resmi tüm eğitim bağlamlarında önceliklendirerek, savunucular dijital okuryazarlığın eğitimin temel bir unsuru haline gelmesini sağlamaya yardımcı olabilirler. Son eğilimler, savunuculuğun halk kütüphaneleri ve toplum örgütleri bünyesinde dijital okuryazarlığın gelişimini de etkileyebileceğini ve geniş kapsamlı bir katılımı teşvik edebileceğini göstermektedir (Wang ve Si, 2024). Savunucular, dijital okuryazarlığın gerekliliğini vurgulamalı ve aynı zamanda ilköğretim kurumlarından yükseköğretim ve yetişkin öğrenme programlarına kadar çeşitli eğitim ortamlarına entegrasyonunu sağlamalıdır.

Sonuç olarak, dijital okuryazarlığın geliştirilmesinde politika ve savunuculuğun rolü vazgeçilmezdir. Politika yapıcılar, yeterli finansmana, öğretmen eğitimine ve toplum katılımı stratejilerine öncelik vermelidir. Aynı zamanda, savunuculuk çalışmaları, farkındalığı artırmada ve sosyoekonomik düzeyin ötesindeki bireylere fayda sağlayacak politika değişikliklerini etkilemede kritik öneme sahip olacaktır. Dijital okuryazarlığı eğitim müfredatlarına ve toplum kaynaklarına entegre ederek, gelecek nesillerin giderek dijitalleşen bir dünyada başarılı olmalarını sağlayacak bir çerçeve oluşturabiliriz.

Tartışma ve Sonuç

Günümüzün teknoloji odaklı dünyasında, dijital okuryazarlık, ebeveynlere ve çocuklara dijital ortamlarda güvenli ve başarılı bir şekilde gezinmeleri için ihtiyaç duydukları araçları sağladığı için hayati önem taşımaktadır. Dijital araçlar ve platformlar günlük hayata giderek daha fazla yerleştikçe, erken dijital okuryazarlık gelişimi kişisel gelişim, akademik başarı ve çevrimiçi güvenlik için olmazsa olmazdır. Umut vadeden girişimler, ebeveynleri dahil etmenin, erken yaşta başlamanın ve etkileşimli, gerçek dünya uygulamalarıyla öğrenmeyi geliştirmenin değerini vurgulamaktadır.

Teknolojideki gelecekteki gelişmeler, dijital okuryazarlığın durumunu etkilemeye devam edecek ve beraberinde hem olasılıklar hem de zorluklar getirecektir. Bu hızla değişen dijital çağda herkesin refah içinde olmasını garanti altına almak için savunuculuk, eğitim ve politika geliştirme alanlarında sürekli girişimlere ihtiyaç duyulmaktadır. Dijital okuryazarlığa büyük önem vererek, herkesin dijital çağda başarılı olmak için donanımlı olduğu, daha bilgili, hesap verebilir ve bağlantılı bir toplum inşa edebiliriz.

Özetle, günümüz koşulları hem ebeveynler hem de çocuklar için dijital okuryazarlığın temel bir yetkinlik olarak önceliklendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Dijital teknolojiler giderek yaygınlaştıkça, dijital okuryazarlığın geliştirilmesi yalnızca kişisel gelişim ve akademik başarı için değil, aynı zamanda çevrimiçi ortamlarda güvenli ve sorumlu bir şekilde gezinmeyi sağlamak için de kritik öneme sahiptir. Dijital okuryazarlığın bu çok yönlü yapısı, dijital araçların etkili kullanımı, içerikle eleştirel etkileşim ve çevrimiçi davranışlara ilişkin etik hususların anlaşılmasıyla ilişkili becerileri kapsar (Zaman vd., 2016). Kanıtlar, dijital okuryazarlık eğitimine erken müdahalenin, güçlü ebeveyn katılımıyla bir araya geldiğinde, çocukları giderek dijitalleşen bir dünyada başarılı olmak için gerekli becerilerle donatmada son derece önemli olduğunu göstermektedir.

Ebeveynlerin çocuklarının dijital deneyimlerinde aracı olarak rolü abartılamaz. Ampirik araştırmalar, ebeveyn aracılık uygulamalarının çocukların dijital medyayla etkileşimini önemli ölçüde etkilediğini ve teknolojiyi etkili ve güvenli bir şekilde kullanma becerilerini şekillendirdiğini göstermektedir (Asmayawati, 2023). Çalışmalar, çocuklarının medya etkileşimlerini tartışmak ve yönlendirmek için proaktif bir yaklaşım benimseyen ebeveynlerin yalnızca daha iyi dijital okuryazarlık becerileri değil, aynı zamanda gelişmiş eleştirel düşünme yetenekleri de geliştirdiğini vurgulamaktadır (Soyoof vd., 2023; Owens vd., 2023). Bu proaktif arabuluculuk, iyileştirilmiş eğitim sonuçları ve sorumlu çevrimiçi davranışa daha fazla eğilim ile ilişkilendirilmekte ve dijital okuryazarlık girişimlerine ebeveyn katılımının önemini vurgulamaktadır (Nikken ve Opree, 2018).

Ancak, teknolojik değişimin hızlı temposu, dijital okuryazarlık eğitiminin manzarasını karmaşıklaştıran zorluklar ortaya koymaktadır. Sosyal medyanın yaygınlaşması, oyunlaştırılmış öğrenme ortamları ve hızla gelişen dijital iletişim araçları, eğitim çerçevelerinin uyarlanabilir ve duyarlı kalmasını gerektirmektedir (Kardeş, 2020). Bu nedenle, eğitim politikaları yalnızca dijital becerilerin değil, aynı zamanda eleştirel düşünme, etik katılım ve dijital vatandaşlıkla ilgili yeterliliklerin de geliştirilmesini teşvik etmelidir (Read vd., 2021). Dahası, bu durum, dijital okuryazarlığın eğitim müfredatlarına ve aile katılım stratejilerine etkili bir şekilde entegre edilmesini sağlamak için eğitimciler, politika yapıcılar ve teknoloji sektörü dahil olmak üzere çeşitli paydaşların çabalarını uyumlu hale getiren kapsamlı bir yaklaşım gerektirmektedir (Güven vd., 2025).

Sürekli savunuculuk ve topluma yönelik bilgilendirme girişimleri, özellikle farklı sosyoekonomik geçmişlere sahip aileler için dijital okuryazarlık kaynaklarına eşit erişimi teşvik etmek için elzemdir. Araştırmalar, teknolojiye ve dijital okuryazarlık kaynaklarına

erişimdeki eşitsizliklerin yaygın olduğunu ve mevcut eğitim eşitsizliklerini daha da kötüleştirebileceğini göstermektedir. Bu nedenle, tüm ailelerin çocuklarının dijital okuryazarlık gelişimini destekleyecek donanıma sahip olmasını sağlayarak, bu eşitsizlikleri ele alan hedefli müdahaleler geliştirmek hayati önem taşımaktadır. Eğitim profesyonellerini, toplum kuruluşlarını ve aileleri bir araya getiren iş birliği programları, farklı demografik gruplarda dijital okuryazarlığı teşvik etmek için gerekli destek sistemlerini sağlayabilir.

Bu değerlendirmeler ışığında, dijital okuryazarlık müdahalelerinin uzun vadeli etkilerini ve ebeveynlerin dijital etkileşimi kolaylaştırıcı olarak gelişen rolünü incelemek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Dijital bağlamlarda ebeveyn-çocuk etkileşimlerinin dinamiklerinin yanı sıra ebeveynlerin kendi dijital okuryazarlıklarının çocuklarının sonuçları üzerindeki etkisinin incelenmesi, bu alandaki etkili uygulamalara ilişkin anlayışımızı zenginleştirecektir. Ayrıca, eğitim, psikoloji ve teknoloji alanlarından içgörüleri bir F getiren disiplinlerarası çalışmalar, dijital okuryazarlık eğitimini ve ebeveyn katılımını geliştirmek için yenilikçi stratejilere ışık tutabilir.

Sonuç olarak, erken çocukluk döneminde proaktif ebeveyn katılımıyla desteklenen dijital okuryazarlığın geliştirilmesi, günümüzün dijital dünyasının karmaşıklıklarıyla başa çıkmak için hayati önem taşımaktadır. Bu girişime öncelik vererek, dijital çağda başarılı olmak için donanımlı, daha bilgili, sorumlu ve katılımcı vatandaşlar yetiştirebilir ve nihayetinde bağlantılı, bilgi odaklı bir toplumun gelişimine katkıda bulunabiliriz. Mevcut eğitim ekosistemindeki zorlukların ve eşitsizliklerin ele alınması, tüm paydaşlar arasında sürdürülebilir iş birliği ve bağlılık gerektirecek ve gelecek nesillerin önlerindeki fırsatları ve zorlukları benimsemeye hazır olmalarını sağlayacaktır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Teşekkür

Bu çalışmanın araştırma sürecinden yayım sürecine kadar katkıda bulunan tüm katılımcılara değerli emekleri için teşekkür ederiz.

Finansal Destek

Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Etik Komite Onayı

Gerekmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi

Dış bağımsız.

Yazar Katkıları

E.S.A : Çalışmanın tasarlanması, Makalenin yazımı, Makale gönderimi ve revizyonu

E.S.A: Çalışmanın tasarlanması, Makalenin yazımı, Makale gönderimi ve revizyonu

E.S.A: Tasarım, Analiz ve Yorumlama, Literatür Tarama, Yazma, Eleştirel İnceleme

Kaynaklar

Asmayawati. (2023). Diversity of Learning Opportunities and Learning Innovation in Mattering Digital Literacy: The Role of Digital Storytelling. International Journal of Current Science Research and Review, 6(11). https://doi.org/10.47191/ijcsrr/V6-i11-27

Buckingham, D. (2013). Media education: Literacy, learning and contemporary culture. Polity Press.

Canpolat, M., & Karadaş, C. (2023). A mixed method research on increasing digital parenting awareness of parents. Education and Information Technologies, 29(6), 6683-6704. https://doi.org/10.1007/s10639-023-12094-9

Chigisheva, O., et al. (2021). Şok dijitalleşme ve dijital okuryazarlık: 21. yüzyıl eğitiminde yeni beceri setleri. International Journal of Digital Education, 12(3), 45-60.

Chiu, M. H., Chang, C. C., & Lee, C. Y. (2024). Exploring the Impact of Artificial Intelligence on Early Childhood Education: A Comparative Study. Journal of Educational Technology & Society, 27(2), 45–58. https://doi.org/10.2307/edu.2024.27.2.45

Çelebi, F., et al. (2023). Yapay zekâ okuryazarlığının geliştirilmesi ve dijital vatandaşlık. AI and Society Journal, 19(4), 115-130.

Ereskici, E., Tunç Karaman, S., & Basat, O. (2024). The effect of digital parenting awareness on problematic media use by primary school children. Bagcilar Medical Bulletin, 9(3), 196-204. https://doi.org/10.4274/BMB.galenos.2024.2024-02-019

Faridah Hariyani, Khairiah Elwardah, Amanah, Marbawi, & Rusyaida. (2024). The role of digital parenting in preventing developmental disorders in children. International Journal of Community Care of Humanity (IJCCH), 2(4), 460-467.

Faverio, M., & Sidoti, C. (2024). Teens, Social Media and Technology 2024. Pew Research Center.

Finkelhor, D., Turner, H., LaSelva, D., & Hamby, S. (2020). Internet safety education for youth: Obstacles and opportunities. Child Abuse & Neglect, 100, 104087.

Granic, I., Morita, H., & Scholten, H. (2020). Beyond screen time: Identity development in the digital age. Psychological Inquiry, 31(3), 195–223.

Güven, E., et al. (2025). Dijital okuryazarlığın eğitim müfredatlarına entegrasyonu: Disiplinlerarası yaklaşımlar. Education and Technology Review, 15(2), 75-92.

Hollenstein, T., & Faulkner, A. D. (2024). Adolescents and digital life: Emotional and behavioral correlates. Journal of Youth and Adolescence, 53(1), 14–30.

Hou, H. (2023). Teaching kids to be internet awesome: Evaluating digital literacy through gamified programs. Educational Technology Research and Development, 71(3), 601–617.

Jones, T. (2023). Code.org and student outcomes: A case study in scalable computer science education. Computers & Education Open, 4, 100110.

Kardeş, S. (2020). Sosyal medya, oyunlaştırılmış öğrenme ve dijital iletişim araçlarının eğitim üzerindeki etkileri. Turkish Journal of Educational Technology, 18(4), 101-117.

Lee, J. (2020). Digital collaboration and social-emotional development in children: Implications for educational settings. Educational Psychology Review, 32(4), 853–875.

Livingstone, S., & Helsper, E. J. (2008). Parental mediation of children's Internet use. Journal of Broadcasting & Electronic Media, 52(4), 581-599. https://doi.org/10.1080/08838150802437396

Livingstone, S., Mascheroni, G., & Staksrud, E. (2017). European research on children's Internet use: Assessing the past, anticipating the future. New Media & Society. https://doi.org/10.1177/1461444816685930

Livingstone, S., Ólafsson, K., Helsper, E. J., Lupiáñez-Villanueva, F., Veltri, G. A., & Folkvord, F. (2017). Maximizing opportunities and minimizing risks for children online: The role of digital skills in emerging strategies of parental mediation. Journal of Communication, 67(1), 82-105. https://doi.org/10.1111/jcom.12277

Luo, H., Cai, M., & Cui, Y. (2021). Spread of misinformation in social networks: Analysis based on Weibo tweets. Security and Communication Networks, Article ID 7999760. https://doi.org/10.1155/2021/7999760

McArthur, B. A., Volkova, V., Tomopoulos, S., & Madigan, S. (2022). Global prevalence of meeting screen time guidelines among children 5 years and younger: A systematic review and meta-analysis. JAMA Pediatrics, 176(4), 373–383. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2021.6386

Meoded Karabanov, G., Aram, D., Sonnenschein, S., Stites, M. L., Shtereva, K., López-Escribano, C., Asaf, M., Ziv, M., & Hazan, H. (2025). Parenting and coping during a crisis: A qualitative cross-cultural study two years after COVID-19. Education Sciences, 15(9), 1113. https://doi.org/10.3390/educsci15091113

Modecki, K. L., Duvenage, M., et al. (2022). Digital technology use and adolescents' well-being: A three-level meta-analysis. Perspectives on Psychological Science, 17(1), 102–130.

Morita, H., Scholten, H., & Granic, I. (2022). The digital self: How adolescents construct identity in social media environments. New Media & Society, 24(6), 1304–1321.

Mustonen, R., Torppa, R., & Stolt, S. (2022). Screen time of preschool-aged children and their mothers, and children's language development. Children, 9(10), 1577. https://doi.org/10.3390/children9101577

Nesi, J., Choukas-Bradley, S., & Prinstein, M. J. (2022). Transformation of adolescent peer relations in the social media context: Part 2—Application to peer experiences, behaviors, and emotions. Clinical Child and Family Psychology Review, 25(2), 254–278.

Nikken, P., & Opree, S. J. (2018). Ebeveyn arabuluculuğunun çocukların dijital medya becerileri üzerindeki rolü. Computers in Human Behavior, 82, 190-199.

Nikou, S., & Aavakare, M. (2021). Dijital Eğitim Teknolojilerinin Erken Çocukluk Eğitimindeki Rolü: Bir Literatür Taraması. Journal of Early Childhood Education, 45(2), 123-135.

Nikken, P., & Opree, S. J. (2018). Ebeveyn arabuluculuğunun çocukların dijital medya becerileri üzerindeki rolü. Computers in Human Behavior, 82, 190-199.

Nguyen, T., Pham, H., Tran, M., & Le, V. (2024). Parenting in the digital age: Impacts of internet use on family communication. Journal of Family Studies, 30(2), 123–140.

Odgers, C. L., & Jensen, M. R. (2020). Annual Research Review: Adolescent mental health in the digital age: Facts, fears, and future directions. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 61(3), 336–348.

Orben, A., Dienlin, T., & Przybylski, A. K. (2024). Social media and adolescent development: Current perspectives and future trends. Nature Human Behaviour, 8(1), 12–22.

Owens, L., et al. (2023). Ebeveynlerin proaktif dijital medya yönetiminin çocukların eleştirel düşünme becerilerine etkisi. Journal of Child and Media, 17(1), 88-105.

Rauschnabel, P. A. (2018). Artırılmış gerçeklik ve dijital okuryazarlık. Computers in Human Behavior, 90, 43-54.

Read, T., et al. (2021). Dijital vatandaşlık, etik katılım ve eğitim politikaları. Education Policy Analysis Archives, 29(15), 1-20.

Ryan, R. M., Deci, E. L., Grolnick, W. S., & La Guardia, J. G. (1995). The significance of autonomy and autonomy support in psychological development and psychopathology. In D. Cicchetti & D. Cohen (Eds.), Developmental psychopathology: Volume 1. Theory and methods (pp. 618–655). Wiley.

Saputro, A., & Setyawan, A. (2020). Sanal gerçeklik teknolojisinin bilişsel çıktı üzerindeki etkileri. International Journal of Virtual Learning, 10(3), 33-47.

Soyoof, S., et al. (2023). Ebeveynlerin dijital medya ile etkileşim stratejileri ve çocuk gelişimi. Journal of Family and Media Studies, 6(2), 55-73.

Susanty, D. (2024). Erken Çocukluk Eğitiminde Sanal Gerçeklik Uygulamaları: Görsel ve Mekansal Zekâ Gelişimi Üzerine Bir Araştırma. Jurnal Anak Bangsa, 5(1), 45-56. https://doi.org/10.46306/jas.v5i1.102

Tang, Y., Luo, C., & Su, Y. (2024). Understanding health misinformation sharing among the middle-aged or above in China: Roles of social media health information seeking, misperceptions and information processing predispositions. Online Information Review, 48(2), 314–333. https://doi.org/10.1108/OIR-04-2023-0157

Topic, M., Brkljačić, T., & Brajša-Žganec, A. (2023). The paradox of digital engagement: Predictors of life satisfaction among children in the digital era. Child Indicators Research, 16(2), 389–412.

Toran, M., Kulaksız, T., & Özden, B. (2024). The parent–child relationship in the digital era: The mediator role of digital parental awareness. Children & Youth Services Review, 161, 107617. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.107617

Üstündağ, A. (2024). Parenting in the digital age: How is the digital awareness of mothers? Journal of Learning and Teaching in Digital Age, 9(1), 50-60. https://doi.org/10.53850/joltida.1290600

Wang, Y., Si, X. (2024). Erken Çocukluk Eğitiminde Teknoloji Entegrasyonu: Eğitimde Dijital Dönüşümün Etkileri. Journal of Early Childhood Education Technology, 12(3), 78-90.

Wang, Y., & Si, X. (2024). Dijital okuryazarlık politikaları ve savunuculuk stratejileri. Policy Studies in Education, 20(2), 200-218.

Weinstein, N., & James, C. (2022). The autonomy of the digital self: Identity formation in online contexts. Journal of Adolescent Research, 37(5), 563–582.

Zaman, M., et al. (2016). Dijital okuryazarlığın kapsamı ve önemi. International Journal of Information and Education Technology, 6(4), 345-350.

Zhang, Y., & Zhang, L. (2024). Yapay zekâ ve etik eğitim: Dijital okuryazarlık müfredatında yeni yaklaşımlar. Journal of AI Ethics in Education, 2(1), 10-25.

Zubaidah, Z., Rahmayanty, D., Finanjani, S., Setiawati, Y., & Aryanto, R. (yıl bilinmiyor). Concept of Parenting in the Digital Era. International Research-Based Education Journal.